

MAHARASHTRA ACT No. XLVI OF 1977

THE MAHARASHTRA CIVIL COURTS (ENHANCEMENT OF PECUNIARY JURISDICTION AND AMENDMENT) ACT, 1977

महाराष्ट्र विधानमंडळाच्या पुढील अधिनियमास राष्ट्रपती यांची संमती दिनांक ६ ऑक्टोबर १९७७ रोजी मिळाली असल्यामुळे तो याद्वारे सर्व लोकांच्या माहितीसाठी प्रसिद्ध करण्यात येत आहे.

एम. ए. धोत्रे,
अपर सचिव, महाराष्ट्र शासन,
विधी व न्याय विभाग.

MAHARASHTRA ACT No. XLVI OF 1977

AN ACT TO PROVIDE FOR THE ENHANCEMENT OF PECUNIARY JURISDICTION OF THE CIVIL COURT IN THE STATE OF MAHARASHTRA AND CERTAIN OTHER MATTERS.

[राष्ट्रपती यांची संमती मिळाल्यानंतर महाराष्ट्र शासन राजपत्रात दिनांक १४ ऑक्टोबर १९७७ रोजी प्रथम (इंग्रजीत) प्रसिद्ध केलेला.]

सन १९७७ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ४६.

महाराष्ट्र राज्यातील दिवाणी न्यायालयांच्या आर्थिक अधिकारितेत वाढ करण्यासाठी व इतर विवक्षित बाबींसाठी तरतूद करण्यासाठी अधिनियम.

ज्याअर्थी, महाराष्ट्र राज्यातील दिवाणी न्यायालयांच्या आर्थिक अधिकारितेत वाढ करण्यासाठी व यात यापुढे दिलेल्या इतर विवक्षित बाबींसाठी तरतूद करणे इष्ट आहे; त्याअर्थी, याद्वारे भारतीय गणराज्याच्या अठ्ठाविसाव्या वर्षी पुढीलप्रमाणे अधिनियम करण्यात येत आहे :—

१. (१) या अधिनियमास महाराष्ट्र दिवाणी न्यायालये (आर्थिक अधिकारितेत वाढ करणे संक्षिप्त वाक्य सुधारणा) अधिनियम, १९७७ असे म्हणता येईल.

(२) तो, राज्य शासन, शासकीय राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे नेमील त्या तारखेस अंमलात येईल.

१९४८ २. मुंबई शहर दिवाणी न्यायालय अधिनियम, १९४८ (यात यापुढे ज्याचा "शहर दिवाणी सन १९४८ चा न्यायालय अधिनियम" असा निर्देश करण्यात आला आहे) याच्या कलम ३ मध्ये, "दहा हजार चा मुंबई रुपयांहून" या शब्दांपेवजी "पन्नास हजार रुपयांहून" हा मजकूर दाखल करण्यात येईल.

अधि-
नियम,

अधिनियम
४० याच्या
कलम ३ ची
सुधारणा.

सन १९४८ ३. शहर दिवाणी न्यायालय अधिनियमाचे कलम ४ वगळण्यात येईल.
चा मुंबई
अधिनियम
१४० याचे
कलम ४
वगळणे.

सन १८८२ ४. इलाखा शहर लघुवाद न्यायालये अधिनियम, १८८२ (यात यापुढे ज्याचा "इलाखा शहर १८८२ चा अधिनियम लघुवाद न्यायालये अधिनियम" असा निर्देश करण्यात आला आहे) हा महाराष्ट्र राज्यास प्रयुक्त चा पंधरा याच्या असताना त्याच्या कलम १४ मध्ये,—
कलम १४ ची (अ) "वीस रुपयांहून" या मजकुराऐवजी, "शंभर रुपयांहून" हा मजकूर दाखल करण्यात नियम, १५.
सुधारणा. येईल ;
(ब) स्पष्टीकरण वगळण्यात येईल ;
(क) समास टीपेमध्ये "वीस रुपयांहून" हा मजकुराऐवजी "शंभर रुपयांहून" हा मजकूर दाखल करण्यात येईल.

सन १८८२ ५. इलाखा शहर लघुवाद न्यायालये अधिनियम याच्या कलम १८ मध्ये, "तीन हजार चा अधिनियम रुपयांपेक्षा" हे शब्द ज्या ठिकाणी येतात त्या दोन्ही ठिकाणी त्याऐवजी "दहा हजार रुपयांपेक्षा" पंधरा याच्या हे शब्द दाखल करण्यात येतील.
कलम १८ ची
सुधारणा.

सन १८८२ ६. इलाखा शहर लघुवाद न्यायालये अधिनियम याच्या कलम २० मध्ये, "तीन हजार रुपयांचा अधिनियम पेक्षा" हे शब्द ज्या ठिकाणी येतात त्या दोन्ही ठिकाणी त्याऐवजी "दहा हजार रुपयांपेक्षा" हे पंधरा याच्या शब्द दाखल करण्यात येतील.
कलम २० ची
सुधारणा.

सन १८८२ ७. इलाखा शहर लघुवाद न्यायालये अधिनियम याच्या कलम २२, खंड (क) मध्ये, "तीन हजार रुपयांपेक्षा" या शब्दाऐवजी "दहा हजार रुपयांपेक्षा" हे शब्द दाखल करण्यात येतील.
पंधरा याच्या
कलम २२ ची
सुधारणा.

सन १८८२ ८. इलाखा शहर लघुवाद न्यायालये अधिनियम याच्या कलम ६३ मध्ये व त्याच्या समास चा अधिनियम टीपेत "दोन हजार रुपयांपेक्षा" या शब्दाऐवजी "पाच हजार रुपयांपेक्षा" हे शब्द दाखल पंधरा याच्या करण्यात येतील.
कलम ६३ ची
सुधारणा.

सन १८८२ ९. इलाखा शहर लघुवाद न्यायालये अधिनियम, याच्या कलम ७१ मध्ये,—
चा अधिनियम (अ) खंड (अ) मध्ये, "रुपयातील दोन आणे" या शब्दाऐवजी "रुपयातील पंधरा पैसे" पंधरा याच्या हे शब्द दाखल करण्यात येतील ;
कलम ७१ ची (ब) खंड (ब) मध्ये, "बासष्ट रुपये आठ आणे इतकी रक्कम व पाचशे रुपयांहून अधिक असणाऱ्या अशा रकमेवर किंवा किमतीवर रुपयास एक आणा" या मजकुराऐवजी "पंचाहत्तर रुपये इतकी रक्कम व पाचशे रुपयांहून अधिक असणाऱ्या अशा रकमेवर किंवा किमतीवर रुपयास दहा पैसे" हा मजकूर दाखल करण्यात येईल.
सुधारणा.

१८८७ १०. प्रांतिक लघुवाद न्यायालये अधिनियम, १८८७ (यात यापुढे ज्याचा "प्रांतिक लघुवाद सन १८८७चा चा न्यायालये अधिनियम" असा निर्देश करण्यात आला आहे) हा महाराष्ट्र राज्यास प्रयुक्त असताना, अधिनियम ९ अधि- त्याच्या कलम १५ मध्ये,— याच्या

नियम ९. (अ) पोट-कलम (२) मध्ये, "पाचशे रुपयांपेक्षा" या शब्दाऐवजी "दोन हजार रुपयांपेक्षा" कलम १५ ची सुधारणा. हे शब्द दाखल करण्यात येतील ;

(ब) पोट-कलम (३) मध्ये, "दोन हजार रुपयांपेक्षा" या मजकुराऐवजी "पाच हजार रुपयांपेक्षा" हा मजकूर दाखल करण्यात येईल.

११. प्रांतिक लघुवाद न्यायालये अधिनियमाच्या कलम २८, पोट-कलम (२) मध्ये, "दहा सन १८८७चा हजार रुपये" या शब्दाऐवजी "वीस हजार रुपये" हे शब्द दाखल करण्यात येतील. अधिनियम ९

याच्या कलम २८ ची सुधारणा.

१८६९ १२. मुंबई दिवाणी न्यायालये अधिनियम, १८६९ (यात यापुढे ज्याचा "मुंबई दिवाणी सन १८६९चा चा न्यायालये अधिनियम" असा निर्देश करण्यात आला आहे) याच्या कलम १६ मधील,— अधिनियम

अधि- (अ) "पंधरा हजार रुपये" या शब्दाऐवजी, "चाळीस हजार रुपये" हे शब्द दाखल करण्यात येतील; १४ याच्या कलम १६ ची

१४. (ब) "दहा हजार रुपयांपेक्षा" या शब्दाऐवजी "पंचवीस हजार रुपयांपेक्षा" हे शब्द दाखल करण्यात येतील. सुधारणा.

१३. मुंबई दिवाणी न्यायालये अधिनियमाच्या कलम २४ मधील,—

सन १८६९चा अधिनियम १४ याच्या कलम २४ ची

(अ) "दहा हजार रुपयांपेक्षा" हे शब्द प्रथमच आढळून येतात तेथे त्याऐवजी "पंचवीस हजार रुपयांपेक्षा" हे शब्द दाखल करण्यात येतील ;

(ब) परंतु कामधील "दहा हजार ते पंधरा हजार" या शब्दाऐवजी "पंचवीस हजार ते चाळीस हजार" हे शब्द दाखल करण्यात येतील. सुधारणा.

१४. मुंबई दिवाणी न्यायालये अधिनियम याच्या कलम २६ मधील, "दहा हजार रुपयांपेक्षा" सन १८६९चा या शब्दाऐवजी "पंचवीस हजार रुपयांपेक्षा" हे शब्द दाखल करण्यात येतील. अधिनियम

१४ याच्या कलम २६ ची सुधारणा.

१५. मुंबई दिवाणी न्यायालये अधिनियम याच्या कलम २८, पोट-कलम (१) मधील,—

सन १८६९चा अधिनियम १४ याच्या कलम २८ ची

(अ) "एक हजार पाचशे रुपये" या मजकुराऐवजी, "तीन हजार रुपये" हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(ब) "पाचशे रुपये" हे शब्द दुसऱ्या वेळेस ज्या ठिकाणी आले असतील तेथे त्याऐवजी, "एक हजार पाचशे रुपये" हा मजकूर दाखल करण्यात येईल. सुधारणा.

१६. मुंबई दिवाणी न्यायालये अधिनियमाच्या कलम २८-अ, पोट-कलम (२) मधील "दहा सन १८६९चा हजार रुपये" या शब्दाऐवजी "पंचवीस हजार रुपये" हे शब्द दाखल करण्यात येतील. अधिनियम

१४ याच्या कलम २८-अ ची सुधारणा.

सन १८६९ १७. मुंबई दिवाणी न्यायालये अधिनियमाच्या कलम ३५ ऐवजी पुढील कलम दाखल करण्यात चा अधिनियम येईल : —

१४ याच्या
कलम ३५
ऐवजी
नवीन कलम
दाखल करणे.

जिल्हा
न्यायाधीशाचे
पद तात्पुरते
रिकामे
होणे.

“ ३५. जिल्हा न्यायाधीश मरण पावल्यास किंवा रजेवर गेल्यामुळे तो त्याच्या जिल्ह्यामध्ये अनुपस्थित राहिल्यास किंवा तो काम करण्यास असमर्थ झाल्यास, जिल्ह्याच्या सहन्यायाधीशांपैकी प्रथम दर्जाचा असलेला सहन्यायाधीश, किंवा कोणत्याही सहन्यायाधीशाच्या अनुपस्थितीत, जिल्ह्याच्या सहायक न्यायाधीशांपैकी प्रथम दर्जाचा असलेला सहायक न्यायाधीश, किंवा कोणत्याही सहन्यायाधीशाच्या आणि सहायक न्यायाधीशाच्या अनुपस्थितीत, जिल्ह्याच्या दिवाणी न्यायाधीशांपैकी प्रथम दर्जाचा असलेला दिवाणी न्यायाधीश, त्याच्या नेहमीच्या अधिकारितेमध्ये व्यत्यय न येऊ देता, जिल्हा न्यायालयाचा कार्यभार ग्रहण करील आणि अशा प्रकारे कार्यभार धारण केलेला असताना तो, वाद आणि अपिले दाखल करून घेणे, वाद प्रतिवाद ऐकून घेणे, अंमलबजावणी विषयक आदेशिका व रिट व तत्सम गोष्टी मिळवणे यासंबंधातील जिल्हा न्यायाधीशाची कर्तव्ये पार पाडील व जिल्हा न्यायाधीशापुढे दाखल करण्यात आलेले किंवा दाखल करण्यात येतील किंवा त्याच्यापुढे प्रलंबित असतील असे कोणतेही तातडीचे वाद, अपिले आणि इतर कार्यवाही (कोणत्याही विशेष अधिनियमाखालील कोणतेही अर्ज किंवा निर्देश यांसह) देखील निकालात काढील. अशी कर्तव्ये पार पाडणारा आणि अशा शक्तींचा वापर करणारा न्यायाधीश हा जिल्ह्याचा प्रभारी पदनिर्देशित सहन्यायाधीश, सहायक न्यायाधीश किंवा यथास्थिति दिवाणी न्यायाधीश असेल आणि तो, जिल्हा न्यायाधीशाच्या पदावर यथोचितरीत्या नेमणूक केलेला अधिकारी त्या पदावर परत रुजू होईपर्यंत किंवा तो त्या पदाचा कार्यभार ग्रहण करीपर्यंत असा कार्यभार धारण करण्याचे चालू ठेवील.”

सन १८६९चा १८. मुंबई दिवाणी न्यायालये अधिनियमाच्या कलम ३६ मध्ये, “कोणत्याही जिल्हा अधिनियम १४ न्यायाधीशास”, या मजकुरानंतर, “कोणताही सहन्यायाधीश उपलब्ध नसेल अशा बाबतीत” याच्या कलम हा मजकूर समाविष्ट करण्यात येईल.

३६ ची
सुधारणा.

व्यावृत्ती. १९. पूर्वोक्त अधिनियमांपैकी कोणत्याही अधिनियमात या अधिनियमाद्वारे केलेल्या सुधारणांचा या अधिनियमाच्या प्रारंभाच्या तारखेस कोणत्याही न्यायालयात दाखल केलेल्या व त्याच्याकडे प्रलंबित असलेल्या दिवाणी स्वरूपाच्या कोणत्याही वादांच्या, अपिलांच्या किंवा इतर कार्यवाहीच्या बाबतीत परिणाम होणार नाही व त्याबाबतीत त्या लागू असणार नाहीत व अशी कार्यवाही जणू काही हा अधिनियम संमत करण्यात आलेला नसल्याप्रमाणे त्या न्यायालयाकडून चालू ठेवण्यात येईल व निकालात काढण्यात येईल; तसेच या अधिनियमाच्या प्रारंभाच्या तारखेपूर्वी कोणत्याही न्यायालयाने काढलेल्या कोणत्याही हुकुमनाम्याच्या किंवा दिलेल्या आदेशाच्या बाबतीतील दिवाणी स्वरूपाचे कोणतेही अपील, पुनरीक्षण अर्ज किंवा इतर कार्यवाही जणू काही हा अधिनियम संमत करण्यात आलेला नसल्याप्रमाणे, अशा प्रारंभापूर्वी अशी कार्यवाही करण्यास सक्षम असणाऱ्या न्यायालयापुढे दाखल करण्यात येईल व तिची सुनावणी करण्यात येईल व ती निकालात काढण्यात येईल.

(यथार्थ अनुवाद)

य. शं. कानिटकर,
भाषा संचालक, महाराष्ट्र राज्य.